Orędownik Wrzesiński

Wychodzi trzy razy tygodniowo i to co wtorek, czwartek i sobotę prócz dni świątecznych — Nakładem i drukiem A. Prądzyńskiego we Wrześni Odpowiedzialny za część redakcyjną Andrzej Prądzyński we Wrześni Administracja: ulica Poznańska № 6 — Telefonu № 389

Abonament: na poczcie: miesięcznie —,96 zł, kwartalnie 2,88 zł wekspedycji: mies. 90 gr, kwart. 2,70 zł - Ogłoszenia: za miejsce 1-łam. 1 milim. w wyż 5 grosze przyjmuje administracja większe dwa dni, mniejsze do godz. 9 dzień przed ukazaniem się numeru - Telef. № 389

№ 34 | Września, sobota dnia 21 marca 1925 | Rok VII

Propaganda niemiecka

Wobec słabszych bezwzględny i tylko siłę uznający, a wobec silniejszych pokorny i pełen fałszu — oto są główne cechy naszego sąsiada niemieckiego. Takim był on zawsze, odkąd tylko zaczęliśmy się z nim stykać w historji i takim też pozostał do dnia dzisiejszego.

Buta niemiecka zapewne nie miałaby dzisiaj granic i Europa w całej pełni dopiero poznałaby co to jest bezwzględność pruska, gdyby Niemcy były wygrały wojnę. Ale ponieważ losy zrządziły inaczej, więc mamy przed oczami odwrotną stronę medalu.

Niemcy są pokorne, a tą pokorą oraz fałszem i podstępem starają się złagodzić dla siebie skutki przegranej wojny.

Obecnie też dowiadujemy się w toku dyskusji nad niemieckim paktem gwarancyjnym z prasy zagranicznej, jakiemi to podstępnemi drogami dyplomacja niemiecka starała się przygotować Europę na pozbawienie nas specjalnie Pomorza i dostępu do Bałtyku. W tej propagandzie nawet Francja nie została pominięta, jakkolwiek oczywiście inne metody stosowano wobec tej naszej sojuszniczki, a inne wobec Anglji.

Na tę ostatnią usiłuje się wpłynąć przedewszystkiem argumentami gospodarczemi, które już tak skutecznie się były poczyniły do zjednania Niemcom jej poparcia dla pozbycia się wojsk francuskich z Zagłębia Ruhry. Na wszelkie sposoby wmawia się Anglji, że takiego stanu, jaki został wytworzony na Wschodzie Niemcy nie będą mogły znieść ze względów gospodarczych i że dopóki taki stan będzie istniał, nie może być mowy o rzeczywistym pokoju. I przecież Polsce rzekomo Pomorze nie jest wcale potrzebne ani port własny, bo Czechosłowacja go również niema i może istnieć.

Powyższy argument niewątpliwie ma zarazem oddziaływać na rząd praski i jego przedstawiciela w Lidze Narodów, godząc w miłość własną Czechów od których Polska jakoby chciała być czemś więcej przez posiadanie własnego portu.

Natomiast we Francji używa się innej metody. Tam rozmaici nieoficjalni przedstawiciele niemieccy wybitni działacze polityczni lub ekonomiści, w swych rozmowach na temat Gdańska i tak zw. korytarza pomorskiego starają się wzbudzić w kołach francuskich mniemanie, że Polacy sami nie bardzo wierzą w możliwość zatrzymania na stałe Pomorza dla siebie. Każdego rozsądniejszego Polaka rzekomo przekonuje o tem rzut oka na mapę, a zatem rewizja tutaj granicy polskiej nie byłaby wcale rzeczą niemożliwą.

Jak dalece zaś takie zabiegi odnoszą skutek u naszych przyjaciół francuskich, wprowadzają zamęt w ich zapatrywanie na te sprawy, o tem świadczy list jednego z publicystów polskich w Paryżu, którego wręcz zapytywano z niepokojem o to, czy rzeczywiście bylibyśmy skłonni do takiej zgody z Niemcami!

O tem wszystkiem jak gdyby nic nie wiedziało nasze Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, które nic nie uczyniło, ażeby przeciwdziałać tym podstępnym zabiegom niemieckim. P. Skrzyński jak nie potrafił swego czasu zareagować na bezczelne wystąpienie angielskiego premjera Mac Donalda, gdy ten w Genewie śmiał podać w wątpliwość granice Polski, lecz zbył je kwaśnym uśmiechem — tak samo snać nie doceniał taktyki niemieckiej. Takie jego zachowanie się podpadło nawet politykom francuskim i poniekąd musiało co do nas wzbudzić u nich pewne wahanie, które dopiero teraz przez stanowcze wystąpienie Sejmu naszego zostały chyba usunięte.

Ale tak dalej być nie może!

Musimy wymagać od naszego MinisterstwaSpraw Zagranicznych, żeby nie lekceważyło sobie propagandy niemieckiej w przyszłości, którą przeciwnie należy nietylko zwalczać, ale jej również przeciwdziałać własną metodą.

Czyż bowiem nie mamy dosyć własnych pretensji z któremi głośno przed całym światem możemy się zgłaszać pod adresem Niemiec? Czyż nie powinniśmy im za rozmaite kwestje gdańskie i mniejszościowe dogadzać równietakiemi kwestjami o Warmię lub Mazury, Śląsk Opolski i Łużyce! Rada Ligi Narodów byłaby nam pewnie wdzięczna za taki materjał nie potrzebowałaby się tylko nami zajmować.

Skromność nasza i delikatność dotychczasowa, jak widzimy, wcale nie popłaca, a nawet nie znajduje u nikogo uznanie. Nas traktuje się widocznie z tego punktu widzenia, że ponieważ nie występujemy z żadnemi pretensjami, więc snać jesteśmy zadowoleni, a kto wie nawet, czy nie otrzymaliśmy za wiele. I Niemcy starają się z tego mniemania, zręcznie skorzystać.

Tej skromności więc i delikatności w interesach naszych musimi się koniecznie wyzbyć i to nie ociągając się zbyt długo. Wszystko bowiem wskazuje na to, że jeszcze nieraz będziemy musieli odpierać ataki niemieckie na nasze ziemie, a nawet już teraz mówi się o tem, że owe podstępne propozycje, które wywołały tę całą rozprawę, nie są bynajmniej już rzucone — tylko odroczone i mają być przed jesienną sesją Rady Ligi Narodów jeszcze raz przedmiotem rozważań.

A więc tem pilniej trzeba czas ten wyzyskać!

Konkurs na pracę naukową.

Z inicjatywy Fundacji rodzinnej im. Andrzeja Żółtowskiego, Popówko, dla uczczenia pamięci p. Edmunda Stanisława Żółtowskiego, pragnąc przyczynić się do pogłębienia i rozszerzenia znajomości ziem zachodniej Polski, oraz zachęcić do pracy na tem polu, Poznańskie Towarzystwo P. yjaciół Nauk ogłasza niniejszem konkurs na monografję dowolnie wybranej wsi leżącej na terytorjum b. zaboru pruskiego. Warunki konkursu są następujące:

1. Praca winna dać obraz danej wsi pod względem topograficznym, historycznym i etnograficznym, w formie naukowej, a równocześnie dostępnej dla szerszego koła czytelników. Sekretarj. Towarzystwa w razie potrzeby prześle autorom szczegółowsze wskazówki. Rozmiary pracy dowolne. Pożądane są ilustracje (fotografje itp.) ewentualnie także mapy i plany.

2. Rękopisy przepisane na maszynie, winny być nadesłane do Sekretarjatu Towarzystwa najpóźniej do 31 grudnia 1925 r. Rękopis nie może być podpisany nazwiskiem autora, ale dowolnie obranem godłem. Do rękopisu należy dołączyć nazwisko i adres autora w zamkniętej kopercie, na której ma być napisane to samo godło, co na rękopisie.

3. Sąd konkursowy stanowić będzie Komisja złożona z członków Towarzystwa, wyznaczonych przez Zarząd, oraz jednego z członków fundacji. Najlepsza z prac otrzyma nagrodę 600 złotych, ofiarowaną przez fundację. Przyznanie nastąpi na Walnem Zebraniu Towarzystwa z początkiem roku 1926 Praca nagrodzona pozostaje własnością autora, a tylko Towarzystwo i Fundacja zastrzegają sobie pierwszeństwo do wydrukowania jej w swoim zarządzie na zwykłych warunkach wydawnictw Towarzystwa.

Projekt Benesza.

Paryż, 18. 3. Prawie cała prasa omawia projekt Benesza, który chce utworzyć Stany Zjednoczone w Europie, Benesz przyjął przedstawicieli prasy i udzielił im szczegółowych informacyj w tej sprawie, wyrażając nadzieję, że zupełnie możliwem jest urzeczywistnienia jego planów. Pragnie on podzielić państwa europejskie nie na 2 lecz 4 grupy. Do pierwszej grupy weszłyby państwa zachodnie, a więc Anglja, Francja, Belgja, Holandja, Hiszpanja i Niemcy; do drugiej państwa centralne: Polska, Czechosłowacja, Węgry, Jugosławja i Rumunja; do trzeciej państwa bałkańskie i Turcja; do czwartej państwa skandynawskie. Włochy mogłyby się przyłączyć do państw zachodnich lub centralnych. Według „Matina“ plan ten wykluczałby wszelkie niebezpieczeństwo. Niemcy odcięte byłyby od swych przeciwników i stałyby pod dozorem państw zachodnich. Austrja przyszłaby do równowagi bez łączenia się w jakikolwiek firmę z Niemcami.

Rzym, 18. 3. Prasa włoska żywo komentuje projekt Benesza przedstawiony Herriotowi w sprawie utworzenia Stanów Zjedn. Europy. Sereno pisze: Projekt ten nie jest nowy, Nitti w swoich dziejach propagował już te idee i jako preludjum do niej proponował unję celną.

Propozycje niemieckie powtarzają się.

Londyn, 18. 3. Pat donosi: Chamberlain oświadczył w Izbie gmin, że ogłoszenie w chwili obecnej tekstu propozycji niemieckich w sprawie zachodnio-europejskiego paktu gwarancyjnego nie jest wskazane, gdyż mogłoby zaszkodzić pracy.

Jakie właściwe jest oblicze polityki angielskiej.

„Kurjer Warsz.“ dowiaduje się, że ang. min spr. zagr. Chamberlain obstaje bezwzględnie przy układzie 5 mocarstw, czyli przy zabezpieczeniu przedewszystkiem granic zachodnich Niemiec. Układ taki zamierza zawrzeć dopiero po wejściu Niemiec do Ligi Narodów. Wśród innych krążących pogłosek korespondent przytacza następujące: W poniedziałek w południe mówiono o możliwości wejścia Czechosłowacji do paktu zachodniego, podczas gdy od Polski żądanoby ustępstw co do korytarza pomorskiego.

W związku z powyższemi pogłoskami donosi „Danziger Ztg.“ w depeszy z Paryża, że Chamberlain wyraźnie zaprzeczył, jakoby rząd angielski zamierzał wezwać Polskę do wejścia w dyskusję w sprawie korytarza gdańskiego.

Niemiecka zaborczość.

Pisma francuskie omawiają plany polityczne Niemiec. Po wysunięciu planu układu bezpieczeństwa wzamian za zmianę granic wschodnich, Niemcy wysuną sprawę połączenia się z Austrją a gdyby tejdwa żądania napotkały na sprzeciw, upomną się o zwrot kolonji. Wstąpienie Niemiec do Ligi Narodów natrafia na znaczne trudności z powodu układów niemiecko-sowieckich. Niemcy pragną zachować wolną rękę i w razie niepowodzenia planów obecnych dążyć przy pomocy Rosji do odzyskania Gdańska, korytarza pomorskiego i Górnego Śląska

Olbrzymi pożar w Tokio.

Pożar w północnej części miasta zniszczył 8000 domów. 20 000 osób pozostało bez dachu nad głową.

Tokio, 18. 3. Pat donosi: Stolica Japonji stoi w płomieniach. Pożar, który wybuchł wczoraj po południu w północnej części miasta, w krótkim czasie pochłonął tysiące domów. Celem stłumienia pożaru który rozszerzał się z błyskawiczną szybkością, wysłano wojsko. Ludność tłumnie opuszcza miasto. Przeszło 20 000 ludzi błąka się bez dachu, straciwszy swoje mienie. Wysokość szkód wyrządzonych przez pożar nie da się ustalić.

- Kronika -

Września, dnia 20 marca 1925 r.

Kalendarz rzymsko-katolicki: dzisiaj: Eufemji, jutro: Benedykta.

* **Dotychczasowa strzelnica na Czachrowie**, położona zbyt daleko od Wrześni i przez to niewygodna tak dla Bractwa, jak i dla publiczności, dawała powód w ostatnich kilku latach do zajmowania się tak na zebraniach zarządu, jak i ogólnych, kwestją przeniesienia jej w miejsce dogodniejsze. Pokutowały różne projekty ale jakoś stary zarząd bractwa nie mógł się zdecydować do wzięcia sprawy tej w ręce. — Z wyborem nowego Zarządu z prezesem bratem Spiridjonem Jasińskim na czele, rozpoczęła się intensywna praca około podniesienia bractwa ilościowo, oraz w sprawności strzelniczej wymagającej więcej ćwiczenia w strzelaniu etc. — W dobrej chwili padła myśl prez brata Stefana Dzieciuchowicza, pod obrady na zebraniu rb. wzięta, aby urządzić strzelnicę na targowi. miejsk. przy szosie strzałk. Myśl tę przyjęto. Miasto chętnie na transakcję się zgodziło, i widzimy już pomimo śniegu i błota krzątanie się braci strzeleck. około urządzenia własnego osiedla. Do okupienia się na bardzo dogodnych warunkach przyczynili się ojcowie miasta oddając siedmio morgowy grunt miejski na cele strzelnicy. Podniosły był nastrój podczas nadzwyczajnegowalnego zebrania, zwołanego na 13 marca rb., na którem, brat prezes wyłuszczył cele kupna i przebieg pertraktacji. Zebranie uchwala jednogłośnie uznanie i podziękowanie dla głowy i ojców miasta za przychylne załatwienie kupna, zastanawia się nad zdobyciem funduszy budowy, nakłada na wszystkich członków dobrowolną daninę w wysokości 50 złotych od członka jako fundusz budowlany, tworzy komisję budowlaną do której po za zarządem wybrani zostają bracia: Fr. Kilkowski, Nowakowski, Gierczyk, Bartkowski, Bartkowiak, Michalak, Br. Kozłowicz, Edw. Kozłowicz, Jan Samolewski i elektrot Ant. Nowakowski. Jest nadzieja że z takim zapałem rozpoczęta akcja wyda w krótce dodatnie rezultaty. Rzeczą Zarządu wraz z komisją jest wprowadzenie w czyn pięknego projektu pp. Nowakowskiego i Gierczyka, wykonanie prac około wybudowania podziemnej strzelnicy, restauracji, założenia parku, kwietników, opłotowania, kolonady, trawników itp. urozmaiceń tego pięknego lecz dzisiaj pustego jeszcze placu. Dodać należy, że projekty i plany strzelnicy figurować będą na tegorocznej wystawie Związku miast urządzonej podczas trwania targów poznańskich. Władza wojskowa dostarczy żołnierzy do pomocy przy budowie strzelnicy Bractwu strzeleckiemu jako towarzystwu wojskowowychowawczemu.

Sprawy gospodarcze

Notowania oficjal. Giełdy Zbożowej w Poznaniu

z dn. 18.III. 1925 r. Ceny dla handlu hurtownego Loco Poznań za 100kg. w ładunkach wagonowych.

(Notowania w złotych polskich.)

Żyto	32,-33,	Ziemn. fabr.	4,70-
Pszenica	40,25-42,75	„ jad.	-
Jęczmień zim.	-	Słoma żytn. l.	2,-2,20
„ brow.	27,50-29,50	„ „ pr.	3,-3,20
Owies	28,50-29,50	Siano pras.	7,10-8,15
Mąka żytn.	44,50-46,50	„ luźne	4,65-5,65
„ pszenna	59,50-62,50	Tatarka	24-26
Ospa żytnia	20,25-	Groch vikt.	30-34
„ pszenna	20,25-	Groch polny	22-24
Wyka	-	Seradela	14-15
Łubin nieb.	9,50-12,50	Konicz. cz.	180-240
Łubin żółty	13-15	„ b.	200-260
Peluszka	-	Rzepak zimowy	-

Poznański targ na bydło

Notowania Rzeźni Miejskiej z dnia 18-go marca

Za bydło rogate	I. kl.	90—94	II. kl.	80—82	III. kl.	70—
Za cielęta	I. kl.	80—84	II. kl.	70—	III. kl.	56—60
Za owce	I. kl.	62—64	II. kl.	—54	III. kl.	44—46
Za świnie	I. kl.	—122	II. kl.	116—118	III. kl.	—110

Persil
niedościgniony środek do prania

Persil Henkel

Oszczędność pracy, tanie pranie, bielizna znakomitej bieli. Tylko w znanem opakowaniu.

Mereżki
w różnych deseniach wykonuje
Jadwiga Gajewska
Gniezno - ul. Podgórna 7.

Francuskie
perfumy, wodykolońskie, kremy - pudry i mydła poleca w wielkim wyborze
St. Galas, vis a vis poczty.

Trudności nie sprawia

i nie jest kosztownem odświeżenie drzwi, okien, podłóg i całych pokoji, jeż. kupuje Pan pokost, farby, lak., u mnie. Ja ofiaruję pokost już po 2 zł za kg. trwałe i dobre farby, lakiery, szablony - pendzie - kredę spław., gips po cen. najtańsz. Pozatem polecam benzynę, terpentynę, froter, wiory stal., farbki do firan i materj., mydło, proszki mydlane, czysty tran do skór, oliwy maszyn.

Centralna Drogerja
Z. Wolski, Września
przy rynku, tel. 425

K. Chełmikowska, Września

Telefon 372 **ul. Poznańska 32** **Telefon 372**

poleca na nadchodzącą

WIELKANOC

Firany tiulowe, madrasowe w deseń, story i różne gatunki firan z metra. — Dywany, dywaniki, chodniki linoleum, kokosowe i pluszowe. Kilimy i narzutki na leżankę. Serwety pluszowe, gobelinowe i adamaszkowe. Nakrycia do obiadu i kawy. Kołdry watowane, tiulowe i gobelinowe. Sukna, gabardyny, popeliny, szewioty i ostatnie nowości w kratę na suknie, płaszcze i kostjumy. Jedwabie do prania, Crepe de Chine i fularowe satyny. Aksamity na suknie i brokaty we wszystkich kolorach. Bielizna damska. Hafty w najrozmaitszych deseniach. Pończochy, rękawiczki, chusteczki do nosa, parasole itd. Sweatry wełniane damskie, płaszczyki dziecięce i sukienki ostatnie nowości

Ceny przystępne. stale na składzie w wielkim wyborze. **Usługa rzetelna.**

Służąca
umiejąca gotować może się zaraz zgłosić. Zgłosz. przyjm. **Rolnik Strzałkowo**
Miejsce wolne od 1. 4. br.

Lustra
od najskromniejszych do najlepszych w różnych wielkościach poleca
St. Galas, vis a vis poczty.

Wizytówki
wykonuje gustownie i szybko
Drukarnia „Orędownika“,

Obwieszczenie!

Niniejszem podaję do publicznej wiadomości, że podług § 1 nr. 6 statutu krajowego z dnia 27 marca 1912 w przedmiocie odszkodowań za inwentarz dotknięty, zarazą, udziela Starostwo Krajowe odszkodowanie za konie, które padły z powodu zarazy piersiowej po zgłoszeniu zarazy w przepisanym czasie.

Czasokres przepisany, w którym zgłoszenie winno nastąpić u miejscowej władzy policyjnej wynosi 24 godziny od wybuchu wzgl. podejrzenia zarazy.

Za konie, które padły przed zgłoszeniem zarazy względnie w przypadkach, w których nie zgłoszono zarazy piersiowej w przepisanym czasie nie udziela Starostwo Krajowe żadnego odszkodowania.

Września, dnia 14 marca 1925 r.

Urząd Policyjny

L. dz. 1571/25 III. Sołtysiak.

Rolnik we Wrześni
Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa z ogran. odpowiedz.

Polecamy:
zboża siewne gatunki oryginalne i dalsze odmiany, **ziemniaki sadzonki,** oryginalne oraz dalsze odsiewy, **rośliny pastewne i jadalne, makuchy słonecznikowe i lniane,** mąkę bawełnianą **(Baumwollsaatmehl),** ospy żytnie i pszenne, węgiel i brykiety, **pod uprawę wiosenną** wszelkiego rodzaju nawozy sztuczne.

Kupujemy:
od ziemian i gospodarzy **zboża wszelkiego rodzaju, ziemniaki** i wszystkie inne ziemiopłody.

Wymieniamy:
na specjalnie dogodn. warunkach za zboże, mąkę żytnią i pszenną i inne artykuły potrzebne rolnictwu.

Na sezon wiosenny kupuje się
najtaniej
farby, lakiery, pokosty, szablony, szczotki, pędzle, i kredę do bielenia, nadto **oliwy, tłuszcze, trany i benzynę**
w „Drogerji pod Murzynem“
J. N. Lewandowski
istnieje od r. 1888 — najstarsza **we Wrześni**
narożnik ul. Zamkowej i Miłosławskiej - Telefon 58.

Salon mód
Srebrny medal 1912
Al. Matuszewski - Września
dypl. przykrawacz - ul. Poznańska 12
Pierwszorz. pracownia garderoby męskiej i damskich kostjumów i płaszczy podług najnowszych żurnali. Skład materjałów oraz bławatów i towarów krótkich.

Obelgę
rzuconą na p. Teresę Janowską odwołuję i takową z pokorą przepraszam.
Wincenty Wesołowski
Sędziwojewo.

Z dniem
ogłoszenia unieważnia się zagubione papiery wojsk.
Józef
Gumienny, Września

Kupuję
wyczesane włosy
i płacę za funt od 10 zł do 20 zł„ wykonuję warkocze i wszelkie prace włosowe.
St. Galas, vis a vis poczty

Zboże
każdego rodzaju przyjmuje do śrutowania
W. H. Chrzan
Września.

Mam do oddania
3 000 ctr. słomy żytniej i jarej oraz 1000 ctr. siana koniczynianego
Jan Kotecki, Gozdowo, p. Września - tel. 366.

Za tak liczne dowody współczucia oraz oddania ostatniej przysługi, nadesł. wieńców mojej drogiej żonie i naszej ukochanej matuli

śp.
Anny Krawczyńskiej

składa na tej drodze najserdeczniejsze

Bóg zapłać

strapiony mąż
z dziećmi.

Września, 20. III. 1925.

Licytacja dobrowolna
odbędzie się
w poniedziałek, dn. 30 marca 1925
o godz. 10.30 w Nadleśnictwie Czeszewo
stacja Orzechowo, na:
parę koni roboczych, dobraną parę koni wyjazdowych 3 1/2 letnich po lipizanerze dóbr Miłosławskich, 2 źrebaki 2 1/2 i 1 1/2 letnie po trakenie Miłosławskim, 2 karjolki 3 pary sań (w tem jedne eleganckie), 2 pary szorów wyjazdowych, 3 pary roboczych, siodło, 3 wozy robocze, młocarnia sztyftowa, maneż, wialnia, śrótownik, parownik i wszelkie inne narzędzia gospodarcze, 2 maciory z prosiętami, 1 tucznik, rozm. meble i sprzęty domowe.

Są na sprzedaż
konie, bydło i narzędzia rolnicze
Maciejewski
Mikuszewo.

Unieważnia
się zagubioną książeczkę wojsk.
Feliks Janc
Szamarzewo.

Inwalida Woj.
Al. Nawrocki, ul. 3 Maja 2
poleca się do wyplatania **krzeseł**
Za dobre i spieszne wykonanie gwarantuję i proszę o łask. poparcie.

„Kino Apollo”
w sobotę 21 o godz. 8
w niedzielę o g. 5 i 8
III. Serja
Hrabiny Paryża
Płonące serca

Unieważnia
się skradzioen papiery wojskowe na nazwisko
Leon Skorniak - Graboszewo.

Uczenica
do haftowania może się zgłosić.
Oraz przyjmuje wszelkie prace do znaczenia i haftow.
J. Lewandowska
ul. Miłosławska 4. (Zawodzie).

Dla Pań
poleca loczki do fryzur od 2 zł począwszy, warkocze pocz. od 5 zł turbany - podkładki od 1 zł oraz wszelkie przybory do włosów.
St. Galas, vis a vis poczty.